

Beleid Participatie, Werk & Inkomen (PWI) 2016-2017

Versie 3 09122015

1. Inleiding
2. Uitgangspunten van beleid
3. Bestaand bestand en nieuwe groep
4. Beoogde resultaten
5. In te zetten instrumenten
6. Aanpalende beleidsterreinen

Bijlagen

1. Samenvattend schema beleid PWI 2016-2017
2. Instrumenten Ferm Werk

1. Inleiding

Sinds 1 januari 2015 is de Participatiewet van kracht. Daarmee is de wereld van het verstrekken van inkomensondersteuning en ondersteuning bij het verwerven van betaalde arbeid fors veranderd. Woerden heeft van meet aan gekozen voor een integrale benadering. De transities in het sociaal domein worden in onderling verband, een integrale transformatie, vormgegeven. De uitgangspunten die daarbij gelden, zijn vastgelegd in het Integraal Beleidsplan Sociaal Domein 2015-2016 dat eind 2014 door de raad is vastgesteld. Een bijlage bij dit beleidsplan bevat een aanduiding van het beleid op het terrein van Participatie, Werk & Inkomen (PWI).

Eind 2014 was nog sprake van grote onduidelijkheid over de implicaties van de invoering van de Participatiewet. De taken en bevoegdheden die aan gemeenten werden overgedragen, en de middelen die daarmee gemoeid waren, stonden niet vast. De onduidelijkheid had als gevolg dat de eerder genoemde bijlage een betrekkelijk algemeen karakter had. Die bijlage bestond met name uit uitgangspunten; het gehalte aan concreet te behalen resultaten was beperkt.

Daarnaast is van belang dat per 1 januari 2014 Ferm Werk was ontstaan (de samenvoeging van IASZ, de sociale dienst van Bodegraven Reeuwijk en werkvoorzieningsschap De Sluis). Daarmee was sprake van een uitvoeringsorganisatie Werk & Inkomen voor vier gemeenten. De eerste periode ging de aandacht vooral uit naar het op orde brengen van processen en werkwijzen. Het ontwikkelen van uitvoerend beleid en daarmee samenhangende instrumenten op basis van de Participatiewet kreeg logischerwijs minder aandacht

Het stof is nu wat neergedaald; we kunnen nu concreter zijn over het beleid PWI. Dat doen we in deze nota. Dat neemt niet weg dat er ook op dit moment nog onduidelijkheid bestaat over een aantal belangrijke aspecten. Landelijk, regionaal en lokaal zijn deze onderdelen nog in discussie. Als gevolg daarvan zal de periode 2016-2017 zich kenmerken door het opdoen van ervaringen bij de uitvoering van de Participatiewet.

De inhoud van deze nota vormt het kader waarmee Ferm Werk wat Woerden betreft aan de slag gaat. Vooruitlopend op de vaststelling van deze nota wordt met Ferm Werk gesproken over de te behalen resultaten waarbij de eerder vastgestelde begroting Ferm Werk 2016 het financiële kader vormt.¹ De onderwerpen waarop de te behalen resultaten betrekking hebben zijn opgenomen in het raadsvoorstel.

De raad heeft in de afgelopen periode meerdere keren opvattingen en wensen ten aanzien van PWI kenbaar gemaakt. dat is gepaard gegaan met het aannemen van een aantal amendementen en moties waarvan de inhoud in deze nota is verwerkt. Voetnoten geven aan waar dat is gebeurd².

2. Vastgestelde uitgangspunten van beleid

In het Integraal Beleidsplan Sociaal Domein 2015-2016 zijn de volgende beoogde maatschappelijke effecten aangegeven:

- Een vitale samenleving en economie waarbij het bedrijfsleven zich medeverantwoordelijk voelt voor de participatie van inwoners.
- Een inclusieve samenleving en een inclusieve arbeidsmarkt waarin het normaal is dat inwoners in staat worden gesteld om mee te doen naar vermogen.
- Alle inwoners van de gemeente participeren naar vermogen in de samenleving en verwerven indien mogelijk daarmee een inkomen. Inkomensondersteuning door de overheid is als voorziening een laatste redmiddel.
- Indien het verwerven van inkomen niet mogelijk, is participeren inwoners door deel te nemen aan vrijwilligerswerk of dagbesteding. Dit helpt voorkomen dat inwoners een beroep (moeten) doen op (specialistische) ondersteuning.
- Alle inwoners dragen naar vermogen bij aan het functioneren van de samenleving waardoor welzijn en welvaart voor alle leden van de samenleving wordt bevorderd.

¹ Hier wordt niet meer gesproken over een DVO omdat een dienstverleningsovereenkomst een privaatrechtelijke vorm is die niet past bij een gemeenschappelijke regeling waarin sprake is van delegatie. Zie hiervoor het raadsvoorstel/besluit betreffende de wijziging van de GR van november 2015 (15R.00643).

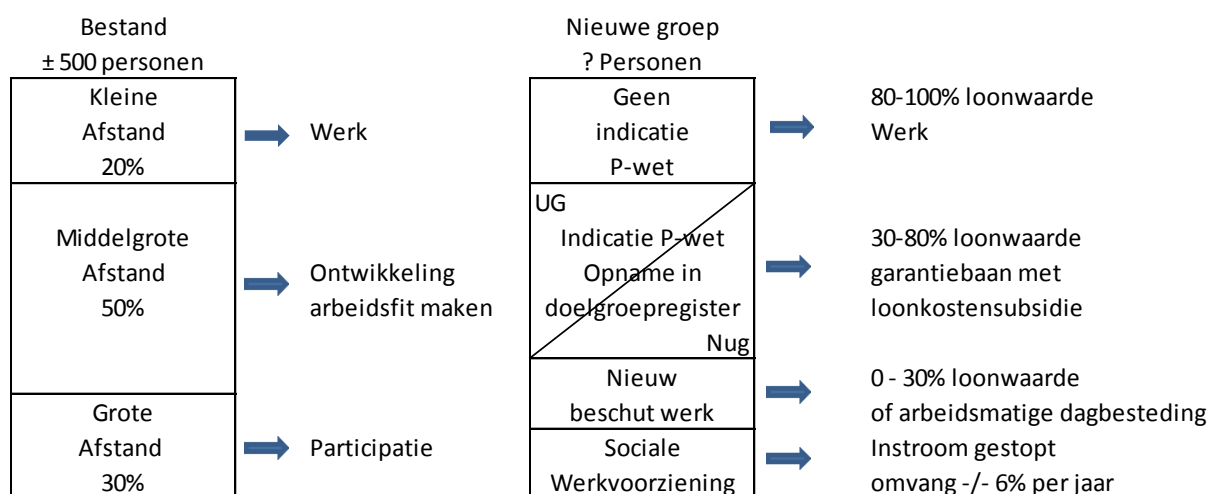
² De inhoud is ook in andere stukken verwerkt zoals het economisch actieprogramma en het projectplan Woerden Werkt!

Deze uitgangspunten van beleid zijn door de raad onderschreven en zijn onverkort leidraad in de jaren 2016 en 2017. De beoogde maatschappelijke effecten impliceren dat wij uitdrukkelijk een verantwoordelijkheid hebben ten aanzien van inwoners die niet zelfstandig in staat zijn via betaald werk een inkomen te verwerven. Die verantwoordelijkheid betreft deze personen te voorzien van een uitkering en deze personen te ondersteunen zodat zij kunnen meedoen in de samenleving, bij voorkeur in de vorm van het verrichten van betaalde arbeid. Het voorgaande neemt niet weg dat wij inwoners met een uitkering ook uitdrukkelijk aanspreken op hun eigen verantwoordelijkheid om te bewerkstelligen dat zij er naar streven dat zij kunnen voorzien in hun eigen levensonderhoud³

3. Bestaand bestand en nieuwe 'doelgroep'

Wij maken geen onderscheid in verschillende doelgroepen. Ontschotting was oorspronkelijk ook de bedoeling van het ontwikkelen van de Participatiewet; het moest gaan om regelgeving die van toepassing is op alle personen met een afstand tot de arbeidsmarkt ongeacht de oorzaken daarvan. Wij willen inwoners ondersteunen bij het verkrijgen van betaald werk dan wel zinvolle sociale activiteiten, passend bij hun persoonlijke omstandigheden en kenmerken zoals hun leeftijd, opleiding of arbeidsbeperking.

Dat neemt niet weg dat het zinvol is te kijken naar de samenstelling van deze brede doelgroep. Daarbij maken we onderscheid tussen het bestaande bestand van personen die een vorm van (inkomens)ondersteuning krijgen en de zogenaamde 'nieuwe' groep personen.

Bestaand bestand

Voor de volledigheid is ook de Sociale Werkvoorziening opgenomen⁴. SW-medewerkers ontvangen geen bijstandsuitkering maar hebben een dienstverband met Ferm Werk. Nieuwe instroom in de SW is sinds 1 januari 2015 niet meer mogelijk. Het bestand (ongeveer 250 inwoners van Woerden werken op dit moment in de SW) zal als gevolg van natuurlijk verloop met 6% per jaar dalen. In het kader van het Verbeterplan Ferm Werk wordt onderzocht hoe deze daling (met een daling van de eigen inkomsten van Ferm Werk) kan worden opgevangen⁵.

Op de volgende pagina zijn gegevens opgenomen over het bestaande bestand van inwoners met een bijstandsuitkering. De gegevens hebben betrekking op de eerste 9 maanden van 2015 dan wel peildatum 1 oktober 2015. Op die datum hadden 497 inwoners⁶ een (gedeeltelijke) bijstandsuitkering. Het is tegen de landelijke trend in, gelukt om na een piek in mei (524 uitkeringen) het aantal te laten dalen. En dit ondanks een toename van de instroom van statushouders.

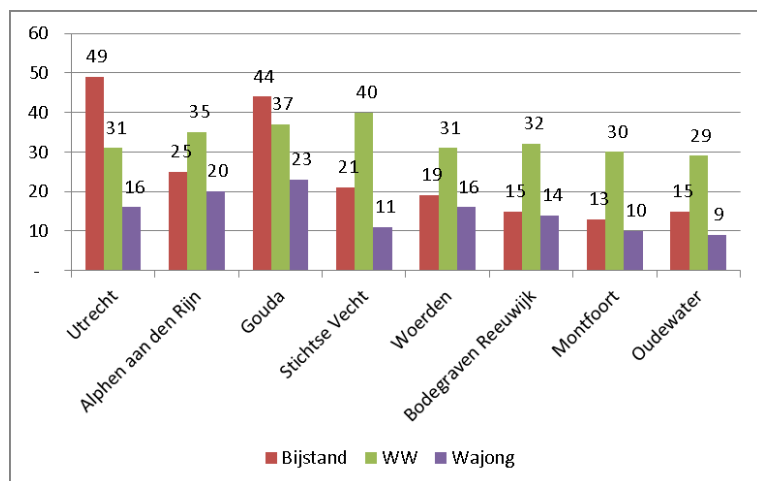
³ Vergelijk amendement november 2014

⁴ de SW is gesitueerd onder nieuw beschut werk omdat die twee qua voorziening erg op elkaar lijken maar de SW is natuurlijk geen nieuwe groep

⁵ Vergelijk amendement september 2015, zie ook de rapportage met betrekking tot uitvoering van het Verbeterplan (15R.00746)

⁶ Ter vergelijking: het rijksbudget BUIG voor Woerden 2016 is toereikend voor gemiddeld 520 uitkeringen

Ook in absolute aantallen kunnen we tevreden zijn over de ontwikkeling van het bestand. Vergeleken met de rest van Nederland heeft Woerden een gering aantal bijstandsgerechtigden. Het landelijk gemiddelde is twee maal zo hoog; indien Woerden het landelijk gemiddelde percentage zou hebben dan zouden meer dan 1.000 inwoners afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering. Ter illustratie van het voorgaande de volgende grafiek. Het betreft cijfers uit maart 2015; aangegeven is het aantal uitkeringen per 1.000 personen. De cijfers geven naar ons idee een indicatie van de kracht van het lokale bedrijfsleven en van het succes van inspanningen op het terrein van re-integratie.

Het Woerdense bestand is qua samenstelling niet stabiel. Jaarlijks stromen zo'n 200 inwoners in, en jaarlijks stromen ook zo'n 200 inwoners uit. Bij de uitstroom gaat het niet alleen om uitstroom naar (deeltijd) werk, er is ook uitstroom vanwege pensionering, overlijden, verhuizen, instroom in onderwijs, etc..

Gegevens 'bestand bestand' cijfers tot/met Q3 2015

Totaal bestand	497	100%
leeftijd t/m 27	35	7%
leeftijd 28-58	367	74%
leeftijd 59 en ouder	95	19%
geen opleiding	24	5%
opleiding basisonderwijs	82	16%
Speciaal onderwijs	6	1%
LBO/MAVO/VMBO	177	36%
HAVO/VWO/MBO	96	19%
HBO	22	4%
WO	15	3%
onbekend	75	15%
taalniveau onder inburgeringsniveau	159	32%
langer dan 5 jaar een uitkering	150	30%

In bovenstaande tabel is een aantal cijfers opgenomen over het bestand van inwoners met een bijstandsuitkering. Het (ten opzichte van het landelijke gemiddelde) kleine bestand inwoners met een bijstandsuitkering brengt met zich mee dat relatief veel van deze personen een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Personen die tot die groep behoren zijn slechts met grote inspanningen naar betaald werk te bemiddelen en in veel gevallen zal dit nauwelijks het geval kunnen zijn. Daarvoor zijn meerdere factoren verantwoordelijk.

Relatief veel inwoners in het bestand hebben een behoorlijke tot grote afstand tot de arbeidsmarkt. Bijna 20% van de betrokkenen is ouder dan 58 jaar, zeker 58% beschikt niet over een startkwalificatie, bijna één derde heeft een te beperkt taalniveau en 30% heeft langer dan 5 jaar een uitkering. Op basis van deze kenmerken en op basis van specifieke persoonlijke omstandigheden wordt door consu-

lenten van Ferm Werk een inschatting gemaakt van de afstand tot de arbeidsmarkt. De inschatting is dat 80% van het bestand niet binnen een jaar naar werk begeleid kan worden; voor 20% zal dat waarschijnlijk nimmer kunnen worden gerealiseerd. Snelle bemiddeling naar betaald werk is slechts in 20% van de gevallen aan de orde.

Het voorgaande impliceert voor het beleid:

- Beperking van de instroom: uitgangspunt is dat inwoners die recht hebben op inkomensondersteuning die ook moeten kunnen krijgen. Inwoners die dat recht niet (meer) hebben moeten ook geen ondersteuning (meer) krijgen. Dat wil zeggen dat aanvragen scherp moeten worden getoetst op rechtmatigheid waarbij doelmatigheid niet uit het oog mag worden verloren. Oneigenlijk gebruik van voorzieningen wordt tegengegaan en indien nodig gesanctioneerd⁷. Ook al is de instroom afhankelijk van moeilijk te beïnvloeden factoren als economische ontwikkeling en de komst van extra statushouders, het beleid is er op gericht dat het bedrag dat wordt besteed aan bijstandsuitkeringen, het rijksbudget dat we daarvoor ontvangen, niet overstijgt⁸. Dat zullen we nauwlettend monitoren, mede omdat uit datzelfde budget loonkostensubsidie wordt betaald voor werknemers in een garantiebaan (zie verder).
- Bevordering van de uitstroom moet zich niet alleen richten op het vervullen van vacatures bij lokale en regionale werkgevers. Belangrijk is ook dat de mogelijkheden van zelfstandig ondernemerschap onder de aandacht worden gebracht van inwoners die afhankelijk zijn van een uitkering. In dat verband zullen we in overleg met Ferm Werk het instrument van de BBZ⁹ vaker voor dit doel in te zetten¹⁰.
- Inwoners moeten te allen tijde met respect worden behandeld en de inzet van instrumenten moet passen bij de persoonlijke omstandigheden¹¹. De inwoner en zijn/haar problematiek is het uitgangspunt, niet het systeem; er dient maatwerk te worden geleverd. Bij complexere problematiek op meerdere levensterreinen moet sprake zijn van intensieve samenwerking en afstemming tussen Ferm Werk en WoerdenWijzer. Bij verschil van mening over het traject dat moet worden gevolgd, prevaleert de opvatting van de sociaal makelaar¹². De 'doorzettingsmacht' van de sociaal makelaar is inmiddels formeel geregeld.
- Gezien de algemene uitgangspunten van beleid zoals verwoord in het integraal beleidsplan en verschillende uitspraken van de raad¹³ blijft het Woerdense beleid gericht op het bevorderen van zinvolle deelname aan de samenleving bij voorkeur door betaald werk. Deze keuze heeft financiële consequenties. Het leidt tot hogere uitvoeringskosten dan wanneer alleen inspanningen worden gericht op inwoners die relatief eenvoudig naar werk kunnen worden begeleid.
- Instrumenten die worden ingezet, worden maximaal afgestemd op de inwoner in kwestie. Indien Ferm Werk niet zelf beschikt over noodzakelijke ondersteuningsinstrumenten, worden deze elders ingekocht. Als wordt ingeschat dat betaald werk ook op langere termijn niet haalbaar is, wordt betreffende inwoner 'warm' overgedragen aan instanties die ondersteuning bieden bij het verwerven van dagbesteding en eventueel vrijwilligerswerk. Afstemming met WoerdenWijzer is vanzelfsprekend. We laten deze inwoners niet los. Jaarlijks wordt gezien of verandering in de situatie en ontwikkelingsmogelijkheden is opgetreden. Indien mogelijk wordt de inwoner alsnog in een traject naar betaald werk geplaatst.
- Werkgevers zijn nogal eens huiverig om een dienstverband aan te gaan met een persoon met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Zij verwachten bij deze groep een financieel risico te lopen als de werknemer arbeidsongeschikt raakt. Wij bevorderen dat werkgevers deze inwoners een kans geven. Ferm Werk zet instrumenten in die werkgevers 'ontzorgen' zoals de no-risk polis en detacheringsbanen. Wij spreken werkgevers aan de arbeidsorganisatie meer inclusief te maken; func-

⁷ Vergelijk amendement november 2014

⁸ Dit betekent in elk geval dat de gemiddelde grootte van het bestand in 2016 niet mag uitkomen boven 520 personen

⁹ Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen

¹⁰ Vergelijk amendement november 2014

¹¹ Vergelijk amendement april 2015

¹² Vergelijk o.a. amendement september 2015

¹³ Zie onder andere amendement november 2014 en amendement april 2015

ties te creëren die bezet kunnen worden door inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt als gevolg van bijvoorbeeld een lage opleiding of een arbeidsbeperking¹⁴.

- Los van het voorgaande zijn wij, evenals de raad¹⁵, van mening dat nog meer geïnvesteerd moet worden in de samenwerking met het lokale bedrijfsleven. Daarvoor is naast het onderhouden van een netwerk, noodzakelijk dat ondernemers beter geïnformeerd raken over de implicaties van de Participatiewet, vooral wat betreft het aanbieden van garantiebanen en de instrumenten die Ferm Werk daarbij kan inzetten zoals een no-risk polis. Wij geven Ferm Werk opdracht meer inspanningen te verrichten om het contact met het lokale bedrijfsleven te verstevigen. Ook wij zullen de contacten met het bedrijfsleven aanhalen¹⁶.
- Er wordt in verschillende gemeenten onderzocht in hoeverre een vorm van regelarme of regeluwe bijstand of basisinkomen voordelen kan bieden bij sociale activering. De gedachte daarachter is dat minder nadruk op plichten en verboden bijdraagt aan het laten ontstaan van eigen initiatief en participatie¹⁷. Ferm Werk is gevraagd op neutrale wijze inzicht te verschaffen in de verschillende varianten opdat de raad vervolgens zijn eigen afweging kan maken.

Nieuwe groep

De zogenaamde 'nieuwe' groep bestaat uit inwoners die een beroep doen op ondersteuning van de gemeente binnen de kaders van de nieuwe Participatiewet. In kort bestek gaat het daarbij om de volgende procedure:

- Het UWV beoordeelt of personen een arbeidsbeperking hebben die hen belemmert bij het zelfstandig verwerven en behouden van een betaalde baan waarmee het Wettelijk Minimum Loon kan worden verdiend.
- Als een inwoner die 'indicatie' heeft gekregen wordt hij/zij opgenomen in het doelgroepregister: de inwoner komt in aanmerking voor een garantiebaan overeenkomstig de door de sociale partners gemaakte baanafpraak. Het UWV kan adviseren dat betrokkene is aangewezen op een beschutte werkplek.
- Voor de inwoner wordt een passende garantiebaan gezocht en er vindt een proefplaatsing van maximaal drie maanden plaats; er wordt tijdens de proefplaatsing gewerkt met behoud van uitkering.
- Na drie maanden wordt een loonwaardemeting uitgevoerd. Op de uitkomst wordt een loonkosten-subsidie gebaseerd. De inwoner treedt in dienst bij de werkgever; deze ontvangt de loonkosten-subsidie ter compensatie van de mindere productiviteit van de werknemer.

Op bovenstaande wijze moeten uiterlijk in 2026 125.000 zogenaamde garantiebanen tot stand zijn gekomen, 25.000 bij de overheid (waaronder ook provincies, waterschappen, openbare lichamen, etc.) en 100.000 in het bedrijfsleven¹⁸.

De arbeidsmarktregio Utrecht Midden heeft de opgave om voor 1 januari 2017 1.145 garantiebanen te realiseren. De gedachte daarbij is dat ongeveer de helft van deze banen wordt gerealiseerd met de bestaande Wajong-doelgroep die wordt begeleid door het UWV. De andere helft door de gemeenten wat ongeveer neerkomt op 13 personen per jaar voor de gemeente Woerden¹⁹.

In de arbeidsmarktregio Utrecht Midden zijn door gemeenten tot september 2015 38 indicaties aangevraagd. Daarvan zijn er 11 toegekend, 18 afgewezen en 9 nog in behandeling. Het relatief hoge aantal dat is afgewezen correspondeert met het landelijke beeld; de criteria die worden gehanteerd (met name de vraag of een aanvrager een zogenaamde 'drempelfunctie' kan vervullen) zijn behoorlijk strikt. Op dit moment zitten 31 personen in een bemiddelingsfase, dat wil zeggen dat zij worden voorbereid

¹⁴ Vergelijk amendement oktober 2015

¹⁵ Vergelijk amendement april 2015

¹⁶ Zie het gedeelte over Woerden Werkt. Daarnaast zal het college uitvoering geven aan de wens van de raad dat elk collegelid minimaal één bedrijfsbezoek per jaar aflegt en zijn met Ferm Werk afspraken gemaakt over de meer systematische handhaving van SROI-afspraken in contracten die de gemeente afsluit. Zie oa amendement april 2015

¹⁷ Daarbij kan worden gedacht aan het loslaten van de sollicitatieplicht en het toestaan van bijverdiensten zonder dat dit direct effect heeft op de uitkering

¹⁸ Zie voor meer informatie:

<http://www.gemeenteloket.minszw.nl/binaries/content/assets/Participatiewet/kennisdocument-wet-banenaafspraken-quotumheffing-versie-oktober-2015-oktober.pdf>

¹⁹ Het gaat hierbij niet om een taakstelling op gemeenteniveau. Of voldaan wordt aan de baanafpraak wordt gemeten op het niveau van de arbeidsmarktregio.

op het bezetten van een garantiebaan. Van deze geïndiceerden zijn nog geen personen daadwerkelijk geplaatst, onder andere omdat ook het aanbod door werkgevers achterblijft bij de afspraken die sociale partners daarover hebben gemaakt.

Implicaties voor beleid

- Er zijn drie groepen te onderscheiden:
 - inwoners waarvan wordt vastgesteld dat zij in principe in staat zijn WML te verdienen
 - inwoners die zijn opgenomen in het doelgroepregister; zij komen in aanmerking voor een garantiebaan waarbij loonwaardemeting en loonkostensubsidie aan de orde zijn
 - inwoners waarvan door het UWV is vastgesteld dat zij niet in staat zijn bij een reguliere werkgever te werken; het UWV adviseert plaatsing in een vorm van beschut werk of dagbesteding.
- De grenzen tussen bovenstaande groepen zijn niet scherp. Zoals aangegeven worden tot nu toe betrekkelijk veel aanvragers van een indicatie afgewezen. Toch zijn deze inwoners nauwelijks in staat zelfstandig een baan te vinden waarmee zij in hun levensonderhoud kunnen voorzien. Ook de grens tussen de twee laatste groepen (al dan niet aangewezen op beschut werk) is niet scherp. Of een inwoner in staat is bij een reguliere werkgever te werken is niet alleen afhankelijk van zijn loonwaarde maar ook van andere persoonlijke omstandigheden. Dit betekent dat in alle gevallen maatwerk moet worden geleverd. Ferm Werk moet altijd een individuele arrangement aangaan passend bij de persoonlijke omstandigheden van de inwoner en daarbij maximaal gebruik maken van de mogelijkheden die de Participatiewet biedt.
- Bijzondere aandacht moet uitgaan naar 'kwetsbare' jongeren die vanwege hun leeftijd of woonsituatie (nog) geen recht hebben op een uitkering. Voor een deel worden zij automatisch opgenomen in het doelgroepregister. Dat zij geen uitkering ontvangen zou aanleiding kunnen zijn dienstverlening minimaal in te richten zoals dat tot op heden voor alle Nuggers²⁰ gebeurt. Daarvoor kiezen we uitdrukkelijk niet als het gaat om deze groep. Zij verkeren in een kwetsbare positie waardoor de kans bestaat dat zij later alsnog een beroep doen op een uitkering of andere vormen van ondersteuning. Niemand mag tussen wal en schip vallen!
- Daarnaast is de groep van belang die door het UWV is afgewezen voor opname in het register. In veel gevallen is toch sprake van een beperking en van een grote, niet zelfstandig overbrugbare, afstand tot de arbeidsmarkt. Deze inwoners hebben recht op maatwerk. Het is toegestaan om voor deze groep toch het instrument van (tijdelijke) loonkostensubsidie in te zetten. Wij kiezen er voor dit instrument altijd te overwegen als de indruk bestaat dat iemand door een arbeidsbeperking grote moeite zal hebben om zelfstandig een baan te vinden waarmee WML kan worden verdiend.
- Wat betreft beschut werk²¹ hebben gemeenten op basis van de Wet een keuze. Deze verplicht de gemeenten niet in aanmerking komende personen in dienst te nemen en WML te verstrekken. Alternatief is deze inwoners een vorm van arbeidsmatige dagbesteding aan te bieden waarin zij participeren met behoud van uitkering. Wij hebben de opvatting dat ook hierbij sprake moet zijn van maatwerk. We schatten in welke mate de inwoner een ontwikkeling kan doormaken die hem/haar beter in staat stelt bij een reguliere werkgever aan de slag te gaan, bijvoorbeeld in de vorm van een detabaan. Is dat het geval dan kan hij/zij worden geplaatst op een beschutte werkplek (arbeidsovereenkomst). Is die ontwikkelingsmogelijkheid er niet, dan ligt arbeidsmatige dagbesteding meer voor de hand. Voor deze groep inwoners geldt overigens ook dat eens per jaar wordt bekeken of de situatie zich geeft gewijzigd.

4. Beoogde resultaten

In het voorgaande is onderscheid gemaakt tussen bestaand bestand en de zogenaamde nieuwe groep. Dat is eigenlijk een kunstmatig onderscheid; het gaat om alle inwoners die niet zelfstandig in staat zijn om in hun levensonderhoud te voorzien. Die voor hun levensonderhoud en/of voor begeleiding en bemiddeling naar betaald werk afhankelijk zijn van de overheid. Eerder is al opgemerkt dat wij

²⁰ Niet uitkeringsgerechtigden

²¹ Het gaat hier om "nieuw" beschut werk en niet om bestaand beschut werk in het kader van de sociale werkvoorziening

maatwerk willen bieden als het gaat om ondersteuning van deze inwoners. Op basis van de persoonlijke omstandigheden worden passende arrangementen ingezet bestaande uit een combinatie van instrumenten.

Met het inzetten van die arrangementen willen we de volgende resultaten²² bereiken

- Een rechtmatige en rechtvaardige verstrekking van inkomensondersteuning
Inwoners die zijn aangewezen op een vorm van inkomensondersteuning en daarop gezien hun omstandigheden recht hebben, moeten deze ondersteuning ook krijgen overeenkomstig te wettelijk vastgelegde procedure, voorwaarden en termijnen. Inwoners die daarop geen recht hebben moeten de ondersteuning ook niet ontvangen.
- Beperking van het aantal inwoners dat afhankelijk is van een bijstandsuitkering door beperking van de instroom en bevordering van de uitstroom²³:
 - beperking van instroom en bevordering van uitstroom leiden er toe dat het bestand in 2016 en 2017 niet toeneemt (peildatum: 1 januari 2015). Dit komt overeen met de doelstelling dat het beschikbare rijksbudget ter dekking voldoende is en dat geen aanvullende gemeentelijke bijdrage hoeft te worden verstrekt²⁴
 - in 2016 neemt de uitstroom toe met tenminste 5% ten opzichte van de uitstroom over 2015. De toename van de uitstroom met 5% geldt voor het gehele bestand maar ook voor afzonderlijke onderdelen zoals jongeren, ouderen en inwoners die al langer afhankelijk zijn van een uitkering
 - ook het college intensificeert contacten met het lokale bedrijfsleven (bijvoorbeeld door het afleggen van bedrijfsbezoeken) en zet bij aanbestedingen en het sluiten van contracten in op het maken van SROI-afspraken. De naleving van die afspraken wordt gemonitord door Ferm Werk.
- Op het terrein van de uitstroombevordering willen wij dat grotere inspanningen worden geleverd. Wij zullen bewerkstelligen dat:
 - contacten tussen Ferm Werk en het regionale bedrijfsleven worden geïntensiveerd waarbij dit bedrijfsleven Ferm Werk ziet als een belangrijke partner bij het voldoen aan de behoefte aan personeel
 - allianties tot stand komen waarbij werkgevers zich verplichten maatregelen te nemen die de arbeidsorganisatie inclusiever maken, een concreet aantal garantiebanen aan te bieden evenals banen waarvoor inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt in aanmerking komen
 - Ferm Werk zich opstelt als adviseur en dienstverlener van het bedrijfsleven. Werkgevers moeten worden geadviseerd en gefaciliteerd bij het invulling geven aan hun maatschappelijke verantwoordelijkheid
 - regionaal en lokaal aanvullende instrumenten worden ontwikkeld die kunnen worden ingezet om werkgevers beter te informeren over de mogelijkheden en om bij werkgevers levende bezwaren weg te nemen of te verminderen²⁵.
- We maken met Ferm Werk afspraken over de inzet van instrumenten die zijn gericht op toeleiding naar een vorm van betaalde arbeid. Bij de inzet van deze instrumenten is van belang dat het gaat om maatwerk en dat rekening wordt gehouden met:
 - werken met behoud van uitkering is 6 maanden mogelijk in het kader van een werkervaringsplek
 - werken met behoud van uitkering voor een langere periode is mogelijk op vrijwillige basis waarbij een 'substantiële' premie wordt verstrekt overeenkomstig de motie Werken moet lonen²⁶
 - in geval iemand werkt met behoud van uitkering vindt elke zes maanden een evaluatie plaats. Afhankelijk daarvan wordt gezamenlijk besloten tot voortzetting
 - werken met behoud van uitkering mag geen verdringend effect hebben, het moet gaan om additionele werkzaamheden. Het heeft onze voorkeur dat werken met behoud van uitkering zoveel mogelijk wordt beperkt. Wij prefereren dat met betrokkenen een arbeidsovereenkomst wordt aangegaan. Daarom zullen we met Ferm Werk afspreken dat wordt geëxperimenteerd met alternatie-

²² Deze resultaten zijn onder meer afgeleid uit de voor 2015 bestaande prestatie-indicatoren en uit de opvattingen die de raad bij verschillende gelegenheden heeft kenbaar gemaakt (zie het overzicht van amendementen en moties). Zij worden met Ferm Werk verder gekwantificeerd

²³ Vergelijk amendement oktober 2015

²⁴ dit afgezien van de komst van extra statushouders. De gemeente wordt daarvoor gecompenseerd

²⁵ Vergelijk amendement oktober 2015 en de doelstellingen die zijn opgenomen in de programmabegroting

²⁶ In de huidige verordening is een beperkte premie opgenomen. Naar aanleiding van de motie 'werken moet lonen' zal (na verdere analyse van het onderzoek naar het optreden van armoedeval) aan het bestuur Ferm Werk worden voorgesteld de mogelijkheden van het geven van een hogere premie te verruimen.

ve instrumenten zoals detacheringsbanen en bijvoorbeeld intensievere samenwerking met uitzendorganisaties.

- Inwoners met een bijstandsuitkering waarvan de inschatting is dat de afstand tot de arbeidsmarkt in de komende jaren onoverbrugbaar is worden ondersteund bij het intensiveren van de participatie in de samenleving. Daartoe worden deze inwoners door Ferm Werk “warm” overgedragen aan vrijwilligersorganisaties. De handhaving op de plicht mee te werken aan de re-integratie naar betaald werk (vergelijk de sollicitatieplicht) is bij deze inwoners minder strikt. Het contact is gericht op sociale activering. Jaarlijks wordt bekeken of de situatie van de inwoner in kwestie zodanig is gewijzigd dat alsnog een traject naar betaald werk kan worden ingezet.

5. Aanpalende beleidsterreinen

Het beleid PWI staat niet op zichzelf. Het is ingebed in het integrale beleid sociaal domein en het heeft een duidelijke relatie met het beleidsterrein onderwijs en het beleidsterrein economie. Onderwijs is relevant vanwege het belang dat inwoners in staat worden gesteld noodzakelijke competenties te verwerven. Economisch beleid is van belang omdat het bijdraagt aan lokale economische ontwikkeling en daarmee aan werkgelegenheid voor de inwoners van Woerden.

Wat betreft onderwijs kunnen we verwijzen naar het project dat onlangs is gestart bij het Regionaal Bureau Leerplicht²⁷. Overeengekomen is dat scholen voor praktijkonderwijs, speciaal onderwijs en Entree-opleidingen (dreigende) uitstroom melden aan het RBL. Het RBL bekijkt in samenspraak met de jongere zelf, zijn/haar ouders of verzorgers en de school welk ondersteuningstraject het best kan worden ingezet. Indien de jongere naar (aangepast) werk wordt begeleid, gebeurt dit door Ferm Werk. Het RBL monitort vervolgens het verloop van de door deze instanties ingezette begeleidingstrajecten en initieert bijstelling als dat noodzakelijk lijkt.

Wat betreft de economische ontwikkeling is het economisch actieprogramma van belang. In dat stuk²⁸ wordt een aantal activiteiten genoemd die economische ontwikkeling en werkgelegenheid stimuleren. Een belangrijk onderdeel is WoerdenWerkt, een verzamelnaam voor projecten op het snijvlak van economie, onderwijs en Werk & Inkomen. Eén van de projecten is “Kom binnen bij bedrijven”. Het lokale bedrijfsleven zet de deuren open voor inwoners die een baan zoeken of bijvoorbeeld een stageplek. De dag wordt georganiseerd in samenwerking met Samen voor Woerden, Ferm Werk en het UWV.

De afgelopen periode is Ferm Werk bij meer van bovenstaande initiatieven en projecten betrokken geraakt. De samenwerking levert duidelijk meerwaarde op en wordt verder uitgebreid.

²⁷ Preciezer: het gaat om een RMC-project dat is ondergebracht bij het RBL (RMC: Regionaal Meld en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaters)

²⁸ Zie raadsvoorstel 15R.00360 van 26 mei 2015

Voetnoten verwijzen naar

- Raadsbesluit april 2014: raadsbesluit nav Rekenkameronderzoek uitvoering WWB tevens oprichting Ferm Werk (14R.00231)
- Raadsbesluit juni 2014: raadsbesluit zienswijze DVO 2014 Ferm Werk, Gewijzigde begroting 2014 en Begroting 2015-2018 (14R.00214)
- Motie oktober 2014: Motie Jongeren uit de bijstand nav raadsvoorstel Programmabegroting 2015-2018 (14R.00381)
- Amendement november 2014: Amendement inzake kaders Participatiewet nav raadsvoorstel Integraal Beleidsplan Sociaal Domein 2015-2016 (raadsvoorstel 14R.00386)
- Motie november 2014: motie Werken moet lonen
- Amendement april 2015: Amendement wijziging zienswijze en financiële uitgangspunten Ferm Werk nav raadsvoorstel 15R.00137
- Amendement september 2015: Amendement aanscherping zienswijze nav raadsvoorstel inzake begroting Ferm Werk 2016 en meerjarenraming Ferm Werk 2017-2019 (15R.00493)
- Amendement oktober 2015: Amendement ondersteuningsbehoefte werk en inkomen nav raadsvoorstel programmabegroting 2016-2019 (15R.00575)